

Socialdepartementet

Yttrande över promemorian Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel

Kostnadsutvecklingen för läkemedel är utmanande. Den förväntas också fortsätta vara så under överskådlig framtid enligt Socialstyrelsens prognoser. Kostnaderna för läkemedelsförmånerna täcks för regionernas del i huvudsak av det statsbidrag regionerna erhåller årligen. Detta innebär att en förändring i fördelningen av kostnader mellan patienternas egenavgift och förmånskostnaden som belastar respektive region i första hand får en påverkan på statens ekonomi och inte på regionernas.

Region Kalmar län ser dock tydliga risker med att hantera kostnadsökningen genom att skjuta över en större andel av kostnaderna på enskilda individer i behov av läkemedel, och avstyrker därför promemorians förslag. Detta kan anses åligga det allmänna att hantera.

Individens betalningsförmåga

Förslaget riskerar att påtagligt påverka uthämtningen av läkemedel för individer med begränsad betalningsförmåga. De negativa effekterna det i sin tur skulle innebära är uppenbara. Det är även viktigt att analysera effekterna av att patienterna får bära en högre andel av kostnaden innan högkostnadsskyddet träder in. Läkemedelskostnaden som resulterar i frikort föreslås ligga kvar på samma nivå som tidigare, men egenavgiften innan frikort utfärdas höjs från 2 900 kr till 3 800 kr. Patienten föreslås stå för hela kostnaden upp till 2 000 kr, istället för dagens 1 450 kr. Därtill justeras det första ”trappsteget” i högkostnadsskyddet genom att egenavgiftsandelen ändras från 50 procent till 75 procent.

Region Kalmar län har i samband med att promemorian remitterats mottagit flera skrivelser från enskilda individer som lämnar synpunkter på risker och konsekvenser av förändringen. Region Kalmar län är också en region med hög andel äldre invånare, vilka också i högre grad använder läkemedel. Denna grupp skulle drabbas särskilt hårt av promemorians förslag.

Kommunikation

För att förändringen ska bli begriplig och accepterad av allmänheten är tydliga informationsinsatser av stor vikt, inte minst kring vilka stödinsatser som finns att tillgå. En viktig aspekt är att apoteksaktörerna behöver tillhandahålla enkla och väl utformade lösningar för delbetalning som

anpassas till den nya nivån på högkostnadsskyddet. Möjligheten att nyttja dessa är mycket angelägen att kommunicera. Ökningen av egenavgiften innan ett frikort kan utfärdas ökas med 900 kr, vilket uppdelat på 12 månader motsvarar 75 kr per månad.

Förändrade uthämningsmönster i samband med förändringen

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025 och det är högst sannolikt att detta riskera att bidra till hamstring av läkemedel före detta datum. Om en högkostnadsperiod påbörjas inom nuvarande gällande system, före den 1 juli, gäller den fortsatt under en period om 12 månader. Incitamenten för att nyttja nuvarande system så långt som möjligt är tydliga.

Detta leder i sin tur till att kostnaderna för läkemedelsförmånerna blir snedfördelade över årets månader, och riskerar leda till en stor belastning på apotek och även på hälso- och sjukvården på grund av efterfrågan på nya receptförskrivningar. Mest allvarligt är om hamstring leder till ytterligare problem med bristsituationer som är mycket resurskrävande för hälso- och sjukvården och riskfyllt för patienterna.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker Region Kalmar län förslagen i promemorian.